

Educația nonformală

Educația nonformală

- înseamnă orice acțiune care este realizată în afara sistemului școlar, ca o punte care se formează între cunoștințele predate de cadrele didactice și punerea acestora în practică. Totodată, acest tip modern de instruire are capacitatea de a elimina, într-un fel sau altul, stresul notelor din catalog, al disciplinei impuse cât și al temelor obligatorii

CE ESTE EDUCAȚIA
NONFORMALĂ?

Educația nonformală

- este asociată conceptului de învățare pe tot parcursul vieții și accentuează importanța educației care se petrece dincolo de cadrul formal al sistemului de învățământ, fie că se desfășoară în alte spații decât cele ale școlii, fie că se realizează prin activități care nu fac obiectul curriculumului școlar, dar care răspund nevoilor și intereselor de cunoaștere și de dezvoltare ale unui grup. Importanța educației nonformale este dată de faptul că sistemul educațional formal se adaptează într-un ritm prea lent la schimbările socio-economice și culturale ale lumii în care trăim. De aceea, sunt necesare și alte posibilități de a-i pregăti pe copiii/ tineri/ adulți să răspundă adecvat la schimbările societății. Aceste ocazii de învățare pot proveni nu doar din învățământul formal, ci și din domeniul mai larg al societății sau din anumite sectoare ale acesteia.

Educația nonformală

- este una dintre formele educației, alături de educația formală și cea informală. Cuprinde totalitatea influențelor educative ce se derulează în afara clasei sau prin intermediul unor activități optionale sau facultative. Termenul nonformal se referă la o realitate educațională mai puțin formalizată sau neformalizată, dar având întotdeauna efecte formative. Acest tip de educație a existat întotdeauna, noutatea din zilele noastre este organizarea ei planificată. Ea poate fi uneori o cale de ajutor pentru cei care au șanse mai mici de a avea o scolarizare normală: săraci, izolați, locuitori din zonele retrase, analfabeți, persoane cu nevoi speciale.
- Activităților nonformale aduc în prim plan anumite valențe care reflectă relația mai destinsă, mai apropiată dintre educator și educat. Chiar dacă profesorul conduce întregul demers didactic, elevii se pot manifesta spontan și liber. Adultul nu își impune punctual de vedere, cel mult sugerează, cooperează și îi sprijină să devină buni organizatori ai propriei activități. În prim-plan se află educabilul, în plan secund rămânând cadrul didactic, tocmai pentru ca preșcolarul/elevul să își poată valorifica abilitățile organizatorice, de cooperare, de colaborare, de asumare a responsabilității. Paleta de strategii didactice variate oferă elevului șansa de a acumula experiențe de viață prin contactul nemijlocit cu oamenii, cu fenomenele de cultură materială și spirituală. Educatul devine resursă, producător, lider de opinie, cu alte cuvinte participant activ la propria învățare.
- În vederea creșterii interesului elevilor pentru cunoaștere și a dezvoltării unor trăiri emoționale autentice, activitățile nonformale trebuie să țină cont de interesele, înclinațiile, preocupările, preferințele lor.

Educația nonformală

- alături de **educația formală** și **educația informală** reprezintă ansamblul acțiunilor și al influențelor pedagogice desfășurate, succesiv sau simultan, în cadrul activității de formare-dezvoltare a personalității umane. Pentru a deveni o dimensiune permanentă a existenței umane, educația trebuie să aibă un caracter global, conjugând armonios și eficient educația formală cu cea nonformală și informală.
- oferă un set de experiențe sociale necesare, utile pentru fiecare copil, tânăr sau adult, complementarizând celelalte forme de educație prin:
 - valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educațional;
 - oportunități pentru valorificarea experiențelor de viață ale elevilor, prin cadrul mai flexibil și mai deschis și prin diversificarea mediilor de învățare cotidiene;
 - participare voluntară, individuală sau colectivă;
 - modalități flexibile de a răspunde intereselor elevilor - gama largă de activități pe care le propune și posibilitatea fiecărui elev de a decide la ce activități să participe;
 - dezvoltarea competențelor pentru viață și pregătirea tinerilor pentru a deveni cetățeni activi; pe lângă informațiile și competențele specifice anumitor domenii de activitate în care se încadrează proiectele sau activitățile nonformale, elevii își dezvoltă și capacități organizatorice, capacități de autogospodărire, de management al timpului, de gândire critică, de adoptare a unor decizii sau rezolvare de probleme;
 - un cadru de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor în artă, cultură, muzică, sport, pictură, IT etc.

Educația nonformală

- Avantaje pedagogice:

- ✓ este centrată pe cel ce învață, pe procesul de învățare, nu pe cel de predare solicitând în mod diferențiat participanții;
- ✓ dispune de un curriculum la alegere, flexibil și variat, propunându-le participanților activități diverse și atractive, în funcție de interesele acestora, de aptitudinile speciale și de aspirațiile lor;
- ✓ contribuie la lărgirea și îmbogățirea culturii generale și de specialitate a participanților, oferind activități de reciclare profesională, de completare a studiilor și de sprijinire a categoriilor defavorizate sau de exersare a capacității indivizilor supradotați;
- ✓ creează ocazii de petrecere organizată a timpului liber, într-un mod plăcut, urmărind destinderea și refacerea echilibrului psiho-fizic;
- ✓ asigură o rapidă actualizare a informațiilor din diferite domenii, fiind interesată să mențină interesul publicului larg, oferind alternative flexibile tuturor categoriilor de vârstă și pregătirii lor profesionale, punând accentul pe aplicabilitatea imediată a cunoștințelor;
- ✓ antrenează noile tehnologii comunicaționale, ținând cont de progresul tehnico-științific, valorificând oportunitățile oferite de internet, televiziune, calculatoare;
- ✓ este nestresantă, oferind activități plăcute și scutite de evaluări riguroase, în favoarea strategiilor de apreciere formativă, stimulativă, continuă.

- **Dezavantajele** educației nonformale se referă la faptul că această formă include uneori programe mult prea flexibile, centrate doar pe obiective pe termen scurt și o prea mare "libertate" metodologică a educatorilor. Trei riscuri pedagogice majore ar înregistra acest tip de educație și anume:

- ❖ promovarea unui activism de suprafață, dependent doar de îndeplinirea obiectivelor concrete, rupte adesea de obiectivele specifice educației formale;
- ❖ avansarea unui proiect dependent doar de mijloacele tehnice disponibile, care pot dezechilibra corelația funcțională dintre subiectul și obiectul educației;
- ❖ ignorarea posibilităților de validare socială reală a rezultatelor în raport cu diplomele și certificatele obținute la nivelul educației formale.

Educația nonformală

Cadrele didactice trebuie să arate interes față de preocupările elevilor din afara cadrului educațional formal și să găsească modalități și căi de valorificare a acestora. Astfel, aceștia vor fi stimulați să aducă, în procesul învățării formale, propriile experiențe de învățare acumulate în comunitatea mică a familiei, a prietenilor, a unui grup care împărtășește pasiuni sau interese comune.

Acest tip modern de instruire elimină stresul notării, al disciplinei impuse și al temelor obligatorii. Înseamnă plăcerea de a cunoaște și de a te dezvolta. Trebuie precizat totuși că este utilă respectarea unor reguli și principii pentru a desfășura activități nonformale de calitate. Acestea au la bază competențele și conținuturile educației formale și oferă diverse posibilități de aplicare a cunoștințelor dobândite în cadrul educației oficiale. Nu exclud efortul elevilor și sunt atractive datorită formelor lor variate: cercuri de lectură, sportive, cultural-științifice, întâlniri cu scriitori, cluburi de știință, serbări școlare, drumeții, excursii, tabere, expediții, școala de weekend, concursuri, vizionări de spectacole, vizite la muzee, case memoriale și altele.

Criteriu de comparație	Educația formală	Educația nonformală	Educația informală
Subiectul educației (actorii care desfășoară acțiuni de educație)	instituții de educație (școli, grădinițe, licee, universități) (instituția a căror principală misiune este educația)	instituții culturale (teatre, muzee, biblioteci, case de cultură etc.), organizații nonguvernamentale, alte instituții care au ca misiune conexă educația și cultura	familia, media, grupul de prieteni, oricine exercită o influență educațională neintenționată sau neorganizată
Gradul de pregătire al "educatorului"	Personal didactic calificat	Personal calificat în diferite domenii de activitate, uneori având și pregătire didactică	Pregătire didactică absentă sau sporadică Pregătirea nu este o condiție a influenței educaționale.
Finalități ale educației	clar stabilite și gradate pe etape de studiu, pe discipline etc.	stabilite pentru fiecare activitate, fără o organizare pe termen lung	nestabilite
Conținutul educației	organizat pe ani de școlaritate (etape de vârstă), pe profesii / filiere profesionale	relativ organizat pe arii de interes	neorganizat, contextual
Modalități de certificare	certIFICATE recunoscute la nivel național și, după caz, internațional (diplome de bacalaureat, diplome de licență / master etc., certificat de absolvire a învățământului obligatoriu, certificat de competență profesională (pentru absolvenții de învățământ profesional).	certIFICATE de participare, certificate de absolvire a unor cursuri, adeverințe, certificate profesionale sau vocaționale, care pot fi recunoscute sau nu Obs. Uneori, aceste activități nu sunt deloc certificate.	fără certificare
Autonomia celui care învață în alegerea temelor/ activităților	redusă	relativ mare	crescută

Educația nonformală

- se află într-o relație complexă cu școala. Pe de o parte, școala valorifică primele achiziții nonformale ale copiilor, pe de altă parte, școala trebuie să asigure fundamentele care fac posibilă educația și învățarea pe tot parcursul vieții, în varii contexte. Educația nonformală trebuie să se îmbine cu educația formală în scopul dezvoltării integrale și complexe a personalității. În prezent, dezvoltarea educației nonformale poate oferi soluții pentru completarea unor conținuturi informaționale necesare unui învățământ pragmatic și creativ, dincolo de învățământul teoretizant, bazat mai mult pe instrucție decât pe educație. Ea poate fi cheia pentru rezolvarea problemelor în învățământul actual, în special în ceea ce privește comunicarea.
- Educația nonformală nu are pretenția de a înlocui educația formală, ci de a stabili cu aceasta un raport de complementaritate a cărei axă o reprezintă parcursul de învățare destinat elevului și care se soldează – în urma primirii unei bune educații – cu dobândirea de cunoștințe, capacități, deprinderi, valori și atitudini, prin intermediul cărora cel educat să devină un om al timpului său.
- Tot pe aceste coordonate se cuvine a fi menționat rolul dascălului în „altoirea” vlăstarelor cunoașterii, în „transformarea gândurilor răzlețe în idei și convingeri de viață” (Ioan Lăcustă), în acordarea discipolilor a șansei de a se împlini pe măsura posibilităților lor, în transformarea activităților educative (derulate la nivelul formal și nonformal) într-un cadru dominat de bucuria de a învăța și în care fiecare individ nu doar să poată să fie, ci și să poată să devină.
- “Educația nonformală este tot educație și ea reușește să aducă plus și valoare sistemului de învățământ actual” (Diana Certan - Manager al Fundației Noi Orizonturi). Nonformalul deschide minți, suflete, apropie oamenii, dă jos bariere și totuși este educație!

Bibliografie

- 1. Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2006
- 2. Costea, Octavia, Cerkez, Matei, Sarivan, Ligia, Educația nonformală și informală: realități și perspective în școala românească, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009
- 3. <https://psihologiesieducatie.wordpress.com/2014/05/17/educatia-non-formala-si-avantajele-sale/>
- 4. <http://srmagazine.ro/care-este-statutul-educatiei-nonformale-in-romania/>